

BEEK. BURGEMEESTER JANSSENSTRAAT 11.

Herman Peters.

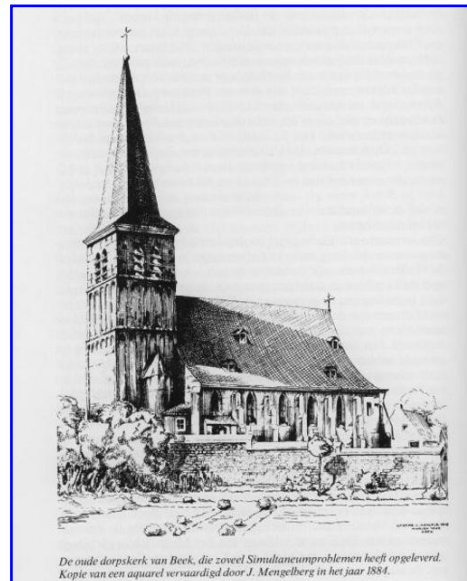
SINT-MARTINUSKERK. Rijksmonument nr. 8752.

De eerste kerk, gebouwd op een soort terp, is een gotische pseudobasiliek die hier al in 1250 stond en deze heeft een westtoren. Tussen 1633 en 1835 is het monument een simultaankerk die in het z.g. simultaneum om beurten door de rooms-katholieken en protestanten wordt gebruikt.

Kerk ca. 1884, naar een aquarel van J. Mengelberg.

Hoofdingang Sint-Martinuskerk 2021

Het Godshuis is in 1883 een bouwval. Pastoor Petrus Hillen besluit met het kerkbestuur een nieuw bedehuis te bouwen van tufsteen en zandsteen en van 1888 tot 1910 wordt er gebouwd onder leiding van diverse architecten. Met name Lambert von Fisenne zorgt voor de eerste herbouw en uitbreiding. Tussen 1889 en 1909 verrijst het koor en van

1892 tot 1893 zorgen Jos Cuypers en Jan Stuyt voor het middenschip, de zijbeuken en het voorportaal. Na de sloop van de oude toren is in 1909 en 1910 het schip uitgebreid met een travee, een westtransept en een nieuwe toren. De ronde bogen van ramen en gewelven geven de neo-romaans stijl weer.

Pad naar het priesterkoor.

Achterzijde Sint-Martinuskerk 2021.

In 1915 komt er een 3-klaviers orgel dat door de gebroeders Franssen is gebouwd en in 1958 wordt het door de firma Verschueren gerestaureerd.

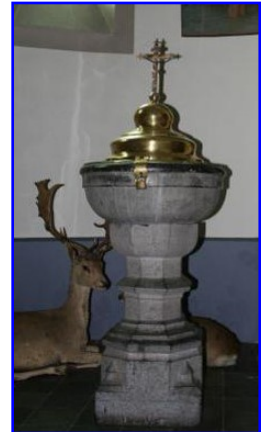

De kerk is gewijd aan de heilige Martinus van Tours. Deze Romeinse soldaat Martinus deelde, nadat hij al zijn bezittingen had weggegeven, zijn mantel op een koude winterdag met een verkleumde bedelaar, stapte op 19-jarige leeftijd uit het leger en werd in het jaar 371 door de bevolking tot bisschop gekozen. Achter in de kerk staat een beeld van Sint Martinus.

Beeld Sint-Maarten

Beekenaar Prof. Dr. C.H.H. Spronck, een leerling van Louis Pasteur, schenkt in 1902 het hoofdaltaar. J. Thissen uit Roermond

beeldhouwt deze blikvanger van steen en hout. Het strakke altaar vormt een mooi contrast met het 18^e eeuwse gotische kruisbeeld erboven, dat afkomstig is uit de oude kerk. De doopvont achter in de kerk uit 1632 is een eenvoudige hardstenen kuip en heeft een koperen deksel met een moderne rand.

Doopvont 1632..

Een serie van zeven schilderijen op doek (190 x 130 cm) uit de 18^e eeuw geven de zeven sacramenten weer. Deze zijn voor in het gebouw te bewonderen. Pronkstuk is een houten beeld van 110 cm hoog uit ca. 1500 voorstellende Madonna met Kind op de maansikkel, waarschijnlijk gemaakt door de "Meester van Elsloo".

Madonna met Kind.

In deze kerk staan twee driecellige biechtstoelen uit de 19^e eeuw met iconische zuilen en in medaillons de voorstellingen van de heilige Petrus en Magdalena. De parochie beschikt over een aantal zilveren monstransen en cibories die bewaard worden in de kluis. Eveneens is er een aantal 18^e en 19^e eeuwse koperen kandelaars.

In 1998 komt op het dak de dakruiter terug, nu met carillon naar een ontwerp van architect John Wehrung. De engel op het torentje is ontworpen door Arthur Spronken. Zij eerste echtgenote en kunstenares Varpu Tikanoja heeft hier model voor gestaan en, omdat engelen zweven, is het van het atelier van de kunstenaar zonder de grond te raken naar de parochiekerk verplaatst.

Edith Stein.

Achter in de kerk staat aan de linkerzijde een schilderij van Sjef Hutschemakers waar de overledenen van de parochie met een kruisje worden herdacht. Aan de

rechterzijde staat van dezelfde kunstenaar een schilderij gemaakt ter nagedachtenis aan de Joods-Duitse filosoof en

karmelietes Edith Stein. Op 9 augustus 1942 is zij in Auschwitz vermoord en in 1998 heilig verklaard

De doopvont voorin de kerk en de “moderne” kunstwerken op de achtermuur van het bedehuis zijn afkomstig uit de inmiddels in 2012 afgebroken kerk van de OLV van de Wonderdadige Medaille.

Pastoor Kenis van de Sint-Martinusparochie stelde zich in een gesprek zelf de vraag hoe het toch mogelijk was dat de paar honderd mensen in het dorp Beek toen toch zo'n imposante mooie kerk hebben kunnen neerzetten en wie eigenlijk de goedgeefse “sponsors” ervan geweest zouden zijn? Rechts van het hoofdaltaar is een Luciakapel.

Sint-Luciakapel.

Baron de Rosen de Haren uit Beek schenkt het altaar en de drie gebrandschilderde ramen in 1896 aan de parochie. Het atelier van de gebroeders Ramakers uit Geleen bouwt het door Von Fissenne ontworpen houten altaar. Een relikwie van Lucia bevindt zich in een verguld koperen relikhouder. Lucia wordt aangeroepen als patrones tegen buikloop en dysenterie. Vanaf 1952 wordt er elk jaar rond haar geboortedatum van 13 december een Lichtkoningin gekozen in de gemeente om het Luciafeest luister bij

te zetten. De kerk bezit een houten gepolychromeerd Luciabeeld dat kort voor 1950 is gemaakt en 147 cm hoog is

Onder de vloer liggen grafzerken van o.a. Willem Oensel († 1601) en van Arnold Huyn van Amstenrade († 1579). In de kerk bevinden zich grafzerken uit de 16^e en 17^e eeuw van families Stas, Hennekens en de Rosen.

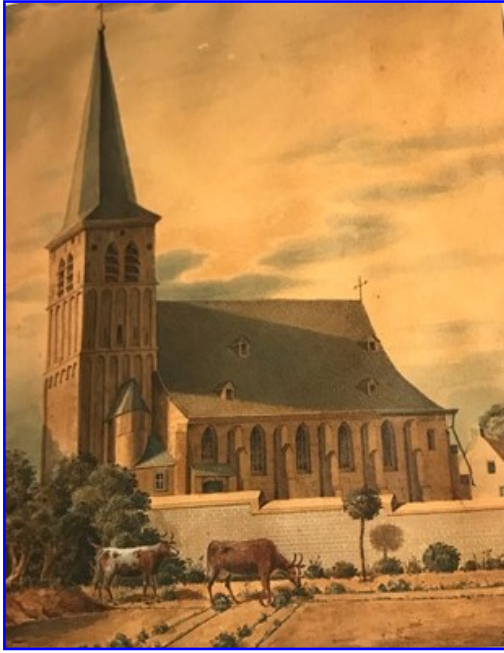
Mariabeeld Annakapel.

Grafmonument baron de Rosen de Haren, naast St.-Luciakapel

Rond de parochiekerk bevindt zich nog een aantal grafmonumenten van diverse Beekenaren, waarvan de namen echter met veel moeite zijn te lezen. Ook hier is de tand des tijds zichtbaar.

Op het pleintje voor de kerk staat een door Arthur Spronken gemaakt beeld waar de jaarlijkse 4- mei herdenking bij wordt afgesloten. Rondom op de grond staan de namen van alle gevallen tijdens de Tweede Wereldoorlog. In 2022 wordt ontdekt dat de toren van de Martinuskerk scheef begint te staan. Na vele onderzoeken gaat men in 2023 dit probleem trachten op te lossen, tenminste als de benodigde financiën daarvoor toereikend zijn.

De parochieheilige zien we terugkomen in namen als Sint-Martinusschool, Sint-Maartensvuur, scouting Sint-Martinus, gewerschutterij Sint-Martinus en niet vergeten de Sint-Martinusstraat waar het “oude kerkhof” aan ligt. Een aardige bijkomstigheid is dat de gemeente Beek in Montferland en het Belgische plaatsje Beek eveneens een Sint-Martinuskerk hebben.

Schilderij op de pastorie geschenk van familie Garé.

Bronnen: www.wikipedia.org

kerkgebouwen-in-limburg.nl

De Monumenten van geschiedenis en kunst Zuid-Limburg 1: W. Marres en J.J.F.W. Van Agt. (1961)

Deel 4 serie “Wat Baek ós bud”. St. Martinusparochie.